

32000L0031

L 178/1

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

17.7.2000

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2000/31/EÜ,

8. juuni 2000,

infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul
(direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eelkõige selle artikli 47 lõiget 2 ning artikleid 55 ja 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾toimides vastavalt asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetlusele ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liit püüab rajada veelgi lähemaid sidemeid Euroopa riikide ja rahvaste vahel, et tagada majanduslikku ja ühiskondlikku arengut; vastavalt asutamislepingu artikli 14 lõikele 2 kujutab siseturg endast sisepiirideta ala, kus on tagatud kaupade ja teenuste vaba liikumine ning asutamisevabadus; infoühiskonna teenuste arendamine sel sisepiirideta alal on Euroopa rahvaid lahutavate tõkete kõrvaldamiseks oluline.

(2) Elektroonilise kaubanduse arendamine infoühiskonnas annab ühenduses märkimisväärseid töö võimalusi, eriti väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, ergutab Euroopa ettevõtjate majanduslikku kasvu ja investeerimist uuendustesse ning võib samuti suurendada Euroopa tööstuse konkurentsivõimet juhul, kui kõigil on juurdepääs Internetile.

(3) Ühenduse õigus ja ühenduse õiguskorra iseloom on oluline eelis, mis võimaldab Euroopa kodanikel ja ettevõtjatel piire arvestamata täielikult kasutada kõiki elektroonilise kaubanduse poolt pakutavaid võimalusi; seetõttu on käesoleva direktiivi eesmärk tagada ühenduse kõrgetasemeline õiguslik integratsioon, et kehtestada infoühiskonna teenuste tegelik sisepiirideta ala.

(4) Tähtis on tagada, et elektrooniline kaubandus saaks täielikult kasutada siseturgu, ja seetõttu tuleb ühenduses saavutada samasugune integratsiooni kõrge tase, nagu on saavutatud nõukogu 3. oktoobri 1989. aasta direktiiviga 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigusnormide kooskõlastamise kohta. ⁽⁴⁾

(5) Infoühiskonna teenuste arengut ühenduses takistavad mitmed siseturu nõuetekohase toimimise juriidilised tõkked, mis muudavad asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamise vähem ligitõmbavaks; need tõkked tekivad õigusaktide lahknevustest ja õiguskindluse puudumisest selle kohta, milliseid siseriiklikke eeskirju selliste teenuste suhtes kohaldatakse; kui asjakohaste valdkondade õigusaktid on kooskõlastamata ja kohandamata, võib tõkkeit õigustada Euroopa Ühenduste Kohtu pretsedendiõigust silmas pidades; õiguskindlus puudub selle kohta, millises ulatuses võib liikmesriik kontrollida teisest liikmesriigist pärit teenuseid.

⁽¹⁾ EÜT C 30, 5.2.1999, lk 4.

⁽²⁾ EÜT C 169, 16.6.1999, lk 36.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 6. mai 1999 aasta arvamus (EÜT C 279, 1.10.1999, lk 389), nõukogu 28. veebruari 2000. aasta ühine seisukoht (EÜT C 128, 8.5.2000, lk 32) ja Euroopa Parlamendi 4. mai 2000. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽⁴⁾ EÜT L 298, 17.10.1989, lk 23. Direktiivi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 97/36/EÜ (EÜT L 202, 30.7.1997, lk 60).

- (6) Pidades silmas ühenduse asutamislepingu artiklite 43 ja 49 ning teiseste õigusaktide eesmärki, tuleks need tõkked kõrvaldada teatavate siseriiklike õigusaktide kooskõlastamise ja teatavate ühenduse tasandi õiguslike printsiipide täpsustamise teel sel määral, mis on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks; käsitledes ainult teatavaid konkreetseid siseturul probleeme tekitavad küsimusi, järgib käesolev direktiiv täielikult asutamislepingu artiklis 5 ettenähtud subsidiaarsuspõhimõtte respektseerimise vajadust.
- (7) Õiguskindluse ja tarbijate usalduse tagamiseks peab käesolev direktiiv sätestama selge ja üldise raamistiku, mis hõlmaks siseturu elektroonilise kaubanduse teatavaid õiguslikke aspekte.
- (8) Käesoleva direktiivi eesmärk on luua õiguslik raamistik, mis tagaks infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel, mitte ühtlustada kriminaalõiguse valdkonda kui sellist.
- (9) Infoühiskonna teenuste vaba liikumine võib paljudel juhtudel olla kõikide liikmesriikide poolt ratifitseeritud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 lõikes 1 sisalduva üldisema põhimõtte, nimelt sõnavabaduse erivorm ühenduse õiguses; seetõttu peavad infoühiskonna teenuste osutamist käsitlevad direktiivid tagama, et selle alaga võib nimetatud artikli kohaselt vabalt tegelda, võttes arvesse ainult nimetatud artikli lõikes 2 ja asutamislepingu artikli 46 lõikes 1 sätestatud piiranguid; käesoleva direktiivi eesmärk pole mõjutada siseriiklike sõnavabadust käsitlevaid eeskirju ja põhimõtteid.
- (10) Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele on käesolevas direktiivis ettenähtud meetmed rangelt piiratud miinimumiga, mida on vaja, et saavutada siseturu nõuetekohane toimimine; kui tegeliku sisepiirideta ala tagamiseks elektroonilise kaubanduse valdkonnas on vaja võtta meetmeid ühenduse tasandil, peab käesolev direktiiv kindlustama üldiste huvide tõhusa kaitse, eriti alaealiste kaitse ja inimväärkuse kaitse, tarbijakaitse ja rahva tervise kaitse; vastavalt asutamislepingu artiklile 152 on rahva tervise kaitse ühenduse muu poliitika oluline koostisosa.
- (11) Käesolev direktiiv ei piira ühenduse aktidega kehtestatud kaitse taset, eriti rahva tervise ja tarbija huvide kaitset; muu hulgas moodustavad nõukogu 5. aprilli 1993. aasta

direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes ⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiiv 97/7/EÜ tarbijakaitse kohta seoses sidevahendi abil sõlmitud lepingutega ⁽²⁾ olulise osa tarbijate kaitsmisel lepinguküsimustes; samuti kohaldatakse neid direktiive tervikuna infoühiskonna teenuste suhtes; seesama ühenduse *acquis*, mida tervikuna kohaldatakse infoühiskonna teenuste suhtes, hõlmab eeskätt nõukogu 10. septembri 1984. aasta direktiivi 84/450/EMÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta, ⁽³⁾ nõukogu 22. detsembri 1986. aasta direktiivi 87/102/EMÜ tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigusnormide ühtlustamise kohta, ⁽⁴⁾ nõukogu 10. mai 1993. aasta direktiivi 93/22/EMÜ väärtpaperiturul pakutavate investeerimisteenuste kohta, ⁽⁵⁾ nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiivi 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta, ⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiivi 98/6/EÜ tarbijakaitse kohta tarbijatele pakutavate toodete hindade avaldamisel, ⁽⁷⁾ nõukogu 29. juuni 1992. aasta direktiivi 92/59/EMÜ üldise tooteohutuse kohta, ⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 1994. aasta direktiivi 94/47/EÜ ostjate kaitse kohta, mis puudutab kinnisvara osaaajalise kasutamise õiguse ostu-müügilepingute teatavaid aspekte, ⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivi 98/27/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta, ⁽¹⁰⁾ nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta, ⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiivi 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi teatavate aspektide ja nendega seotud garantiide kohta, ⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu tulevast direktiivi tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustuse kohta ning nõukogu 31. märtsi 1992. aasta direktiivi 92/28/EMÜ ravimite reklaamimise kohta; ⁽¹³⁾ käesolev direktiiv ei tohiks piirata siseturuga seoses vastuvõetud Euroopa parlamendi 6. juuli 1998. aasta direktiivi 98/43/EÜ

⁽¹⁾ EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29.

⁽²⁾ EÜT L 144, 4.6.1999, lk 19.

⁽³⁾ EÜT L 250, 19.9.1984, lk 17. Direktiivi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 97/55/EÜ (EÜT L 290, 23.10.1997, lk 18).

⁽⁴⁾ EÜT L 42, 12.2.1987, lk 48. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 98/7/EÜ (EÜT L 101, 1.4.1998, lk 17).

⁽⁵⁾ EÜT L 141, 11.6.1993, lk 27. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 97/9/EÜ (EÜT L 84, 26.3.1997, lk 22).

⁽⁶⁾ EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59.

⁽⁷⁾ EÜT L 80, 18.3.1998, lk 27.

⁽⁸⁾ EÜT L 228, 11.8.1992, lk 24.

⁽⁹⁾ EÜT L 280, 29.10.1994, lk 83.

⁽¹⁰⁾ EÜT L 166, 11.6.1998, lk 51. Direktiivi on muudetud direktiiviga 1999/44/EÜ (EÜT L 171, 7.7.1999, lk 12).

⁽¹¹⁾ EÜT L 210, 7.8.1985, lk 29. Direktiivi on muudetud direktiiviga 1999/34/EÜ (EÜT L 141, 4.6.1999, lk 20).

⁽¹²⁾ EÜT L 171, 7.7.1999, lk 12.

⁽¹³⁾ EÜT L 113, 30.4.1992, lk 13.

- tubakatoodete reklaami ja sponsorlust käsitlevate liikmesriikide ja nõukogu õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ⁽¹⁾ ega direktiive rahva tervise kaitse kohta; käesolev direktiiv täiendab eespool nimetatud direktiivides ja eriti direktiivis 97/7/EÜ kehtestatud teabenõudeid.
- (12) Käesoleva direktiivi rakendusala tuleb teatavad tegevusalad välja jätta, sest praegusel etapil ei saa nendes valdkondades asutamislepingu või olemasolevate teiseste õigusaktidega tagada teenuste osutamise vabadust; nende tegevusalade väljajätmine ei välista ühtki vahendit, mis võib siseturu nõuetekohaseks toimimiseks osutada vajalikuks; maksustamine, eriti suurelt hulgalt käesoleva direktiiviga hõlmatud teenustelt nõutav käibemaks, tuleb käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta.
- (13) Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole maksukohustusi reguleerivate eeskirjade kehtestamine, samuti ei välista see elektroonilise kaubanduse maksustamist käsitlevate ühenduse õigusaktide koostamist.
- (14) Üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel reguleerivad ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ⁽²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/66/EÜ isikuandmete töötlemise ja eraelu puutumatus kaitse kohta telekommunikatsioonisektoris, ⁽³⁾ mis on täielikult kohaldatavad ka infoühiskonna teenuste suhtes; nende direktiividega on juba kehtestatud ühenduse õiguslik raamistik isikuandmete alal ja seetõttu ei ole siseturu nõuetekohase toimimise, eriti isikuandmete liikmesriikidevahelise vaba liikumise tagamiseks vaja seda küsimust käsitleda käesolevas direktiivis; käesoleva direktiivi rakendamine ja kohaldamine peaks toimuma täielikus vastavuses isikuandmete kaitse põhimõtetega, eriti mis puudutab pealesunnitud kommertsteadaandeid ja vahendajate vastutust; käesolev direktiiv ei saa tõkestada selliste avalike võrkude nagu Internet anonüümset kasutamist.
- (15) Teabevahetuse saladuse tagab direktiivi 97/66/EÜ artikkel 5; vastavalt nimetatud direktiivile peavad liikmesriigid keelama saatja ja vastuvõtja vahelise teabevahetuse igasuguse pealtkuulamise või jälgimise teiste poolt, välja arvatud seadusega lubatud juhtudel.
- (16) Hasartmängude väljajätmine käesoleva direktiivi reguleerimisalast käib ainult õnnemängude, loteriide ja kihlvedude sõlmimise kohta, kus tehakse rahalisi panuseid; see ei käi müügievendusvõistluste või mängude kohta, mille eesmärk on kaupade või teenuste müügi edendamine ja mille maksed, kui neid tehakse, ainult aitavad omandada edendatavaid kaupu või teenuseid.
- (17) Infoühiskonna teenuste määratlus ühenduse õigusaktides on olemas juba Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivis 98/34/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, ⁽⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 1998. aasta direktiivis 98/84/EÜ tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse kohta; ⁽⁵⁾ see määratlus hõlmab kõiki elektrooniliste andmetöötlus- (kaasa arvatud digitaalne pakkimine) ja -salvestusseadmete abil eemalt ning teenuse saaja isikliku taotluse põhjal osutatavaid teenuseid, mille eest tavaliselt makstakse tasu; direktiivi 98/34/EÜ V lisa soovitusloendis nimetatud teenused, mis ei eelda andmetöötlust ja -salvestust, ei kuulu käesoleva määratluse alla.
- (18) Paljud infoühiskonna teenused on seotud *on-line* toimuva majandustegevusega; eeskätt võib see seisneda kaupade *on-line* müügis; siia ei kuulu sellised tegevused nagu kaupade kui selliste tarnimine või teenuste osutamine *off-line*; infoühiskonna teenused ei piirdu ainult nende teenustega, mis on seotud *on-line* tehtud lepingutega, vaid laienevad, niivõrd kui need kujutavad endast majandustegevust, ka teenustele, mille eest nende saajad ei maksa, nagu näiteks teenused, mis pakuvad *on-line* infot või kommertsteadaandeid või vahendeid, mis võimaldavad andmete otsimist, neile ligipääsu ja väljavõtteid neist; infoühiskonna teenuste hulka kuuluvad ka teenused, mis seisnevad teabe edastamises sidevõrgu kaudu, sidevõrgule juurdepääsu pakkumises või teenuse saaja antud teabe talletamises; teleshääling direktiivi EMÜ/89/552 tähenduses ja raadio-ringhääling ei ole infoühiskonna teenused, sest neid ei osutata isikliku taotluse alusel; seevastu teenused, mida edastatakse punktist punkti, nagu tellitav videoteenus või kommertsteadaannete saatmine elektronposti teel, on infoühiskonna teenused; elektronposti või samaväärsete isiklike sidevahendite kasutamine väljaspool oma ametit, äri või elukutset tegutsevate füüsiliste isikute poolt, kaasa arvatud nende vahendite kasutamine kokkulepete sõlmimiseks selliste isikute vahel, ei ole infoühiskonna teenus; lepinguline suhe töötaja ja tööandja vahel pole

⁽¹⁾ EÜT L 213, 30.7.1998, lk 9.

⁽²⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽³⁾ EÜT L 24, 30.1.1998, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37. Direktiivi on muudetud direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, 5.8.1998, lk 18).

⁽⁵⁾ EÜT L 320, 28.11.1998, lk 54.

infoühiskonna teenus; tegevused, mida juba nende olemuse tõttu ei saa teha eemalt ja elektrooniliste vahenditega, nagu äriühingute raamatupidamise põhikirjajärgne auditeerimine või patsiendi läbivaatust nõudev arstlik nõuanne ei ole infoühiskonna teenused.

- (19) Teenuseosutaja asukoht tuleks määrata vastavalt Euroopa Kohtu pretsedendiõigusele, mille kohaselt asukohana mõistetakse majandustegevuse tegeliku teostamise püsi- asukohta määramata ajavahemiku jooksul; samuti on see nõue täidetud, kui äriühing on moodustatud konkreetseks ajavahemikuks; Interneti võrgulehekülje kaudu teenuseid osutava äriühingu asukoht ei ole seal, kus asub võrgulehekülje toetav tehnika, või seal, kus on juurdepääs sellele võrguleheküljele, vaid see koht, kus ta teostab oma majandustegevust; juhtudel, kui teenuste osutajal on mitu asukohta, on tähtis kindlaks määrata, millisest asukohast osutatakse kõnelaust teenust; kui mitme asukoha tõttu on raske kindlaks määrata, millisest asukohast konkreetset teenust osutatakse, on selleks koht, kus teenuseosutajal on selle konkreetse teenusega tegelemise keskus.
- (20) Teenuse saaja määratlus hõlmab kõiki infoühiskonna teenuste kasutamise viise, nii nende isikute tegevust, kes annavad teavet avatud võrkudes nagu Internet, kui ka nende isikute tegevust, kes isiklikel või ametialastel põhjustel Internetist teavet otsivad.
- (21) Kooskõlastatud valdkonna ulatus ei takista edaspidi ühenduses toimuvat infoühiskonna teenuseid käsitlevat ühtlustamist ega siseriiklikul tasandil õigusaktide vastuvõtmist ühenduse õiguse kohaselt; kooskõlastatud valdkond hõlmab ainult selliseid tegevusi Internetis nagu *on-line* teave, *on-line* reklaam, *on-line* pakkumine, *on-line* lepingud, mitteliikmesriikide õigusaktides kaupadele esitatavaid nõudeid, nagu ohutusnormid, märgistamiskohustused või vastutus kaupade eest, samuti mitteliikmesriikide poolt kaupade tarnele või veole esitatavaid nõudeid, kaasa arvatud ravimite turustamine; kooskõlastatud valdkond ei hõlma ametivõimude ostueesõiguse kasutamist teatavate kaupade, näiteks kunstiteoste ostmisel.
- (22) Infoühiskonna teenuste järelevalve peaks toimuma tegevuse lähtekohas, et kindlustada avalike huviobjektide tõhus kaitse; sel eesmärgil tuleb tagada, et pädev asutus ei kaitseks mitte ainult oma riigi kodanikke, vaid kõiki ühenduse kodanikke; liikmesriikidevahelise usalduse parandamiseks on oluline selgelt sõnastada teenuste päritoluliikmesriigi kohustused; et tõhusalt tagada teenuste osutamise vabadus ning teenuseosutajate ja saajate õiguskindlus, peaks selliste infoühiskonna teenuste suhtes olema põhimõtteliselt kohaldatav teenuseosutaja asukoha järgse liikmesriigi õigus.
- (23) Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole seaduste kollisiooni käsitleva rahvusvahelise eraõiguse täiendavate eeskirjade kehtestamine, samuti ei käsitle see kohtualluvust; rahvusvahelise eraõiguse eeskirjadega määratud kohaldatava seaduse sätted ei tohi piirata käesoleva direktiiviga kehtestatud infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.
- (24) Hoolimata eeskirjast, et järelevalve infoühiskonna teenuste üle peab toimuma pakkumiskohas, on liikmesriikidel käesoleva direktiivi kontekstis õigus direktiiviga ettenähtud tingimustel võtta meetmeid infoühiskonna teenuste vaba liikumise piiramiseks.
- (25) Eraõiguslike vaidlustega tegelevad siseriiklikud kohtud, kaasa arvatud tsiviilkohtud, võivad kooskõlas käesolevas direktiivis kehtestatud nõuetega võtta meetmeid, mis lahkevad infoühiskonna teenuste osutamise vabadusest.
- (26) Liikmesriigid võivad kooskõlas käesolevas direktiivis kehtestatud tingimustega kohaldada oma siseriiklikke kriminaalõiguse ja kriminaalmenetluse norme, et võtta kõik uurimis- ja muud meetmed, mis on vajalikud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, ilma et neist meetmetest oleks vaja komisjonile teatada.
- (27) Käesolev direktiiv koos Euroopa Parlamendi ja nõukogu edaspidise direktiiviga tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstuse kohta aitab luua õiguslikku raamistikku *on-line* finantsteenuste osutamiseks; käesolev direktiiv ei välista edaspidiseid algatusi finantsteenuste valdkonnas, pidades eriti silmas selle valdkonna tegutsemiseeskirjade ühtlustamist; käesolevas direktiivis kehtestatud liikmesriikide võimalus teatavatel asjaoludel infoühiskonna teenuste osutamise vabadust tarbijate kaitseks piirata hõlmab ka meetmeid finantsteenuste valdkonnas, eriti meetmeid, mille eesmärk on investorite kaitse.

- (28) Liikmesriikide kohustus mitte muuta infoühiskonna teenuse osutaja tegevus sõltuvaks eelnevast loast ei hõlma Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiviga 97/67/EÜ (ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta) ⁽¹⁾ reguleeritud postiteenuseid, mis seisnevad trükitud elektronposti sõnumi füüsilises kättetoimetamises, ega mõjuta vabatahtlikke akrediteerimissüsteeme, eeskätt elektroonilise allkirja tõestamise teenust.
- (29) Kommertstedaanded on hädavajalikud infoühiskonna teenuste rahastamiseks ja laia valiku uute tasuta teenuste väljaarendamiseks; tarbijakaitse ja ausa kauplemise huvides peavad kommertstedaanded, sealhulgas teave allahindluste, müügievenduspakkumiste ja müügievendusvõistluste või -mängude kohta, vastama mitmetele läbipaistvusnõuetele; need nõuded ei piira direktiivi 97/7/EÜ kohaldamist; käesolev direktiiv ei peaks mõjutama olemasolevaid direktiive kommertstedaannete kohta, eriti direktiivi 98/43/EÜ.
- (30) Pealesunnitud kommertstedaannete saatmine elektronposti teel võib olla nii tarbijatele kui ka infoühiskonna teenuste osutajale soovimatu ning häirida interaktiivsete võrkude ladusat toimimist; käesolevas direktiivis ei käsitleta pealesunnitud kommertstedaannete teatavate vormide saaja nõusoleku küsimust, seda on juba tehtud, eeskätt direktiivis 97/7/EÜ ja direktiivis 97/66/EÜ; liikmesriigid, kes lubavad pealesunnitud kommertstedaannete saatmist elektronposti teel, peaksid julgustama ja soodustama vastaval tegevusalal filtreerimisalgatusi; lisaks on vaja, et pealesunnitud kommertstedaanne oleks igal juhul sellisena identifitseeritav, et parandada avatust ja tõhustada selle tegevusala algatuste toimet; pealesunnitud kommertstedaanne elektronposti teel ei tohiks saajale kaasa tuua täiendavaid sidekuluseid.
- (31) Liikmesriigid, kes lubavad, et nende territooriumil tegutsevad teenuseosutajad saavad pealesunnitud kommertstedaandeid elektronposti teel saaja eelneva nõusolekuta, peavad tagama, et teenuseosutajad jälgivad korrapäraselt loobujate registreid, kuhu võivad registreeruda füüsilised isikud, kes ei soovi selliseid kommertstedaandeid saada, ja respekteerivad neid.
- (32) Et kõrvaldada tõkked, mis ühenduses takistavad nende piiriüleste teenuste väljaarendamist, mida reguleeritud kutsealade esindajad võivad pakkuda Interneti kaudu, on vaja ühenduse tasandil tagada vastavus kutsealaste eeskirjadega, mille eesmärk on eeskätt tarbijate või rahva tervise kaitse; tegevusjuhendid ühenduse tasandil oleks parim vahend kommertstedaannete suhtes kohaldatavate kutse-eesetika eeskirjade määratlemiseks; selliste eeskirjade koostamist või vajaduse korral mugandamist tuleks julgustada, piiramata kutseorganisatsioonide ja -ühenduste autonoomiat.
- (33) Käesolev direktiiv täiendab reguleeritud kutsealasid käsitlevat ühenduse õigust ja siseriiklikku õigust, säilitades seejuures valdkonnas kohaldatavate eeskirjade ühtsuse.
- (34) Kõik liikmesriigid peavad muutma oma õigusakte, mis sisaldavad niisuguseid nõudeid — eelkõige vorminõudeid –, mis usutavasti võivad piirata elektrooniliste lepingute kasutamist; niisuguste kohandamist vajavate õigusaktide läbivaatamine peaks olema süstemaatiline ja hõlmama kõik lepingu sõlmimiseks vajalikud etapid ja toimingud, kaasa arvatud lepingu registreerimine; muudatuse tulemusel peaks olema võimalik kasutada elektrooniliselt sõlmitud lepinguid; elektrooniliste allkirjade õiguslikku toimet käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 1999. aasta direktiiv 1999/93/EÜ elektrooniliste allkirjade üldpõhimõtete kohta ühenduses; ⁽²⁾ teenuseosutaja vastuvõtuteatis võib olla tasuta teenuse *on-line* osutamise kujul.
- (35) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide võimalust säilitada või kehtestada üldised või spetsiifilised juriidilised nõuded lepingute kohta, mida võib täita elektrooniliste vahenditega, eriti nõuded turvaliste elektrooniliste allkirjade kohta.
- (36) Liikmesriigid võivad säilitada elektrooniliste lepingute kasutamise piirangud, pidades silmas lepinguid, mille puhul on seaduse järgi nõutav kohtute, ametivõimude või avalikku võimu teostavate elukutsete esindajate kaasamine; see võimalus hõlmab ka lepinguid, mis kolmandate isikute mõjutamiseks nõuavad kohtute, ametivõimude või avalikku võimu teostavate elukutsete esindajate kaasamist, samuti lepinguid, mis vastavalt seadustele nõuavad notari tõestust.
- (37) Liikmesriikide kohustus kõrvaldada takistused elektrooniliste lepingute kasutamisel käib ainult nende takistuste kohta, mis tulenevad juriidilistest nõuetest, mitte praktiliste takistuste kohta, mis tulenevad sellest, et teataval juhtudel on elektrooniliste vahendite kasutamine võimatu.

⁽¹⁾ EÜT L 15, 21.1.1998, lk 24.

⁽²⁾ EÜT L 13, 19.1.2000, lk 12.

- (38) Liikmesriikide kohustust kõrvaldada takistused elektrooniliste lepingute kasutamisel tuleb rakendada kooskõlas juriidiliste nõuetega, mis lepingute kohta on ette nähtud ühenduse õigusaktides.
- (39) Esitatava teabe ja tellimuste andmise kohta käesolevas direktiivis ettenähtud erandid üksnes elektronposti või samaväärsete isiklike sidevahendite teel sõlmitud lepinguid käsitlevatest sätetest ei tohiks võimaldada infoühiskonna teenuste osutajatel neid sätteid eirata.
- (40) Nii olemasolevad kui ka tekkivad lahknevused liikmesriikide õigusaktides ja pretsedendiõiguses, mis reguleerivad vahendajate tegutsevate teenuseosutajate vastutust, takistavad siseturu ladusat toimimist, kahjustades eriti piiriüleste teenuste arengut ja tekitades konkurentsimoontusi; teenuseosutajad peavad teatavates tingimustes tegutsema ebaseaduslike tegevuste takistamise või lõpetamise eesmärgil; käesoleva direktiivi alusel peaks olema võimalik välja arendada kiired ja usaldusväärsed menetlused, et kõrvaldada ja tõkestada juurdepääs ebaseaduslikule teabele; neid mehhanisme võiks arendada kõigi asjaomaste osapoolte vabatahtlike kokkulepete alusel ja liikmesriigid peaksid seda soodustama; sellise korra vastuvõtmine ja rakendamine on kõigi infoühiskonna teenuste osutamise seotud osapoolte huvides; käesoleva direktiivi vastutust käsitlevad sätted ei tohiks takistada huvitatud osapooltel direktiivides 95/46/EÜ ja 97/66/EÜ ettenähtud piires arendada ja tõhusalt tööle panna tehnilisi kaitse- ja identifitseerimissüsteeme ning digitaal tehnoloogia abil võimalikuks saavaid tehnilisi järelevalvevahendeid.
- (41) Käesolev direktiiv loob tasakaalu erinevate huvide vahel ja kehtestab põhimõtted, millele saab rajada tegevusala kokkulepped ja standardid.
- (42) Erandid käesoleva direktiiviga kehtestatud vastutusest hõlmavad ainult neid juhtumeid, kui infoühiskonna teenuse osutaja tegevus piirdub kolmandate osapoolte pakutava teabe edastamiseks või ajutiseks talletamiseks vajaliku sidevõrgu käitamise ja sellele juurdepääsu võimaldamise tehnilise toiminguga, mille ainus eesmärk on side tõhustamine; see tegevus on üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga, seega pole infoühiskonna teenuse osutajal edastatava või talletatava teabe kohta teadmisi ega kontrolli selle üle.
- (43) Teenuseosutaja võib kasutada erandeid "pelga edastamise" või "vahemällu salvestamise" jaoks, kui ta ei ole mingil viisil seotud edastatava teabega; muu hulgas nõuab see, et ta ei muudaks edastatavat teavet; see nõue ei kehti edastamis-aegsete tehnilise iseloomuga toimingute kohta, sest need ei muuda edastatava teabe terviklikkust.
- (44) Teenuseosutaja, kes teeb tahtlikult koostööd oma teenuse saajaga ebaseaduslike tegude sooritamiseks, ületab "pelga edastamise" või "vahemällu salvestamise" piirid ega tohi seetõttu kasutada nende toimingute puhul vastutuse kohta kehtestatud erandeid.
- (45) Käesoleva direktiiviga kehtestatud vahendusteenuse osutajate vastutuse piirangud ei mõjuta mitmesuguste ettekirjutuste võimalust; sellised ettekirjutused võivad seisneda eeskätt kohtute või pädevate haldusasutuste korraldustes, mis nõuavad kõigi rikkumiste lõpetamist või vältimist, kaasa arvatud ebaseadusliku teabe kõrvaldamine või sellele juurdepääsu tõkestamine.
- (46) Piiratud vastutuse kasutamiseks peab teabe talletamisega tegelev infoühiskonna teenuse osutaja ebaseaduslikest tegevustest teada saades kiiresti kõrvaldama kõnealuse teabe või tõkestama sellele juurdepääsu; kõrvaldamise või juurdepääsu tõkestamise korral peab järgima sõnavabaduse põhimõtet ja siseriiklikul tasandil sel eesmärgil kehtestatud korda; käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide võimalust kehtestada erinõudeid, mida tuleb kiiresti täita enne teabe kõrvaldamist või sellele juurdepääsu tõkestamist.
- (47) Liikmesriigid ei tohi kehtestada teenuseosutajatele üldise iseloomuga jälgimiskohustusi; see keeld ei kehti jälgimiskohustuste kohta erijuhtudel ega mõjuta siseriiklike asutuste poolt vastavalt siseriiklikele õigusaktidele antavaid korraldusi.
- (48) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide võimalust kohustada teenuseosutajaid, kes talletavad teenuse saajate teavet, teatavat tüüpi ebaseaduslike tegevuste avastamiseks ja vältimiseks olema ettevaatlik, mida neil võib põhjendatult eeldada ja mida siseriiklik õigus täpsustab.
- (49) Liikmesriigid ja komisjon peavad innustama tegevusjuhendite koostamist; see ei tohi kahjustada selliste juhendite vabatahtlikku iseloomu ega huvitatud osapoolte võimalust vabalt otsustada, kas neid juhendeid järgida.

- (50) On tähtis, et infoühiskonnas autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta kavandatud direktiiv ja käesolev direktiiv jõustuksid enam-vähem ühel ajal, et ühenduse tasandil kehtestada selged raameeskirjad, mis käsitlevad vahendajate vastutust autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste rikkumise küsimuses.
- (51) Igalt liikmesriigilt võib vajaduse korral nõuda nende õigusaktide muutmist, mis võivad takistada kohtuväliste vaidluste elektroonilisel teel lahendamise korda; muutmise tagajärjel peab selline kord hakkama toimima nii seaduste kui ka praktika tasandil, seda isegi piiriülesest.
- (52) Siseturu vabaduste efektiivne kasutamine eeldab, et isikutel, kelle õigusi on rikutud, oleks juurdepääs vaidluste lahendamise vahenditele; infoühiskonna teenustega seoses tekkida võivat kahju iseloomustab kiirus ja geograafiline ulatus; pidades silmas seda eripära ja siseriiklike asutuste omavahelise vastastikuse usalduse vajadust, kohustab käesolev direktiiv liikmesriike tagama, et asjakohased õiguskaitsevahendid oleksid kättesaadavad; liikmesriigid peaksid uurima, kas on vajadust sobivate elektrooniliste vahendite teel peetavaks kohtumenetluseks.
- (53) Infoühiskonna teenuste suhtes kohaldatav direktiiv 98/27/EÜ sätestab tarbijate ühishuvide kaitseks ettekirjutust taotleva hagi esitamise menetluse; see aitab kaasa infoühiskonna teenuste vabale liikumisele, tagades tarbijakaitse kõrge taseme.
- (54) Käesoleva direktiivi alusel sätestatud sanktsioonid ei piira ühtki muud siseriiklikes seadustes ettenähtud sanktsiooni või õiguskaitsevahendit; liikmesriigid pole kohustatud ette nägema kriminaalsanktsiooni käesoleva direktiivi alusel vastuvõetud siseriiklike sätete rikkumise eest.
- (55) Käesolev direktiiv ei mõjuta tarbijalepingutega seotud lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatavaid õigusakte; seetõttu ei saa käesoleva direktiivi tagajärjel tarbijat ilma jätta kaitsest, mida talle annavad lepingulisi kohustusi käsitlevad kohustuslikud eeskirjad tema alalise elukoha liikmesriigis.
- (56) Pidades silmas käesolevas direktiivis ettenähtud erandeid, mis puudutavad lepingulisi kohustusi, mis tulenevad tarbijate sõlmitud lepingutest, tuleks nendeks kohustusteks pidada lepingu sisu seisukohalt olulist teavet, sealhulgas tarbija selliseid õigusi, millel on lepingu sõlmimisele määrav mõju.
- (57) Euroopa Kohtu järjekindla praktika kohaselt on liikmesriigil õigus võtta meetmeid teenuseosutaja vastu, kes asub teises liikmesriigis, kuid suunab kogu oma tegevuse või suurema osa sellest esimese liikmesriigi territooriumile, kui asukoht valiti selleks, et hoida kõrvale õigusaktidest, mida teenuseosutaja suhtes oleks kohaldataud, kui ta oleks asunud esimese liikmesriigi territooriumil.
- (58) Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada teenuste suhtes, mis on pärit kolmandas riigis asuvatel teenuseosutajatel; pidades silmas elektroonilise kaubanduse globaalset ulatust, on siiski kohane tagada ühenduse eeskirjade vastavus rahvusvahelistele eeskirjadele; käesolev direktiiv ei mõjuta rahvusvahelistes organisatsioonides (muuhulgas WTO, OECD, ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjon UNCITRAL) peetud õigusteemaliste arutelude tulemusi.
- (59) Hoolimata elektroonilise side globaalsest iseloomust on vaja riigisiseste reguleerimismeetmete koordineerimist Euroopa Liidu tasandil, et vältida siseturu killustamist ja kehtestada Euroopas asjakohane õiguslik raamistik; selline koordineerimine aitaks samuti kaasa ühise ja tugeva positsiooni väljakujundamisele läbirääkimisteks rahvusvahelistel foorumitel.
- (60) Elektroonilise kaubanduse takistamatu arengu võimaldamiseks peab õiguslik raamistik olema selge ja lihtne, etteaimatav ning vastavuses rahvusvahelisel tasandil kohaldatavate eeskirjadega, et see ei kahjustaks Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ega takistaks uuendusi selles sektoris.
- (61) Et turg globaliseerumise tingimustes tegelikult toimiks elektrooniliste vahendite teel, peavad Euroopa Liit ja tähtsamad Euroopa-välised alad üksteisega konsulteerima, pidades silmas seaduste ja menetluste kooskõlastamist.
- (62) Elektroonilise kaubanduse alal tuleks tugevdada koostööd kolmandate riikidega, eriti kandidaatriikide, arengumaade ja muude Euroopa Liidu kaubanduspartneritega.

- (63) Käesoleva direktiivi vastuvõtmine ei takista liikmesriike arvesse võtmast mitmesuguseid sotsiaalseid, ühiskondlikke ja kultuurilisi tegureid, mis kaasnevad infoühiskonna tulekuga; eelkõige ei tohiks see takistada meetmeid, mida liikmesriigid võivad võtta ühenduse õigust järgides, et saavutada ühiskondlikke, kultuurilisi ja demokraatlikke eesmäärke, arvestades seejuures liikmesriikide keelelist mitmekesisust, riiklikke ja piirkondlikke eripärasid ning kultuuripärandit, samuti peaks see tagama ning säilitama avaliku juurdepääsu kõige laiemale võimalikule infoühiskonna teenuste valikule; igal juhul peab infoühiskonna areng kindlustama ühenduse kodanikele juurdepääsu digitaalses keskkonnas pakutavale Euroopa kultuuripärandile.
- (64) Elektrooniline side annab liikmesriikidele suurepärase vahendi avalike teenuste osutamiseks kultuuri, hariduse ja keele valdkonnas.
- (65) Oma 19. jaanuari 1999. aasta resolutsioonis infoühiskonna tarbijadimensiooni kohta⁽¹⁾ rõhutas nõukogu, et selles valdkonnas väärivad tarbijakaitse erilist tähelepanu; komisjon uurib, millised olemasolevad tarbijakaitse eeskirjad ei paku infoühiskonna tingimustes küllaldast kaitset, ja osutab vajaduse korral õigusaktide puudujääkidele ning küsimustele, mis võivad vajada täiendavaid meetmeid; vajaduse korral peaks komisjon esitama konkreetseid täiendavaid ettepanekuid sel kombel väljatoodud puuduste kõrvaldamiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk ja reguleerimisala

1. Käesolev direktiiv püüab kaasa aidata siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel.

2. Käesolev direktiiv ühtlustab sel määral, kui on vaja lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks, teatavaid infoühiskonna teenuste kohta kehtivaid siseriiklikke õigusnorme, mis käsitlevad

siseturgu, teenuseosutajate asutamist, komertstestadeid, elektroonilisi lepinguid, vahendajate vastutust, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälisist lahendamist, õiguskaitsevahendeid ja liikmesriikidevahelist koostööd.

3. Käesolev direktiiv täiendab infoühiskonna teenuste suhtes kohaldatavaid ühenduse õigusakte, vähendamata eeskätt rahva tervise ja tarbijate huvide kaitse taset, mis on kehtestatud ühenduse õigusaktidega ja mida siseriiklikud seadused rakendavad ulatuses, mis ei piira infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.

4. Käesolev direktiiv ei kehtesta täiendavaid rahvusvahelise eraõiguse norme ega käsitle kohtualluvust.

5. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

- a) maksustamise valdkonna suhtes;
- b) direktiivide 95/46/EÜ ja 97/66/EÜ rakendusallasse kuuluvate infoühiskonna teenustega seotud küsimuste suhtes;
- c) kartelliõiguslike kokkulepete või tavade seotud küsimuste suhtes;
- d) järgmiste infoühiskonna teenuste suhtes:
 - notarite või samaväärsete elukutsete tegevus selles osas, mis seostub otse ja konkreetset avaliku võimu teostamisega,
 - kliendi esindamine ja tema huvide kaitse kohtutes,
 - hasartmängud, sealhulgas rahalise panusega õnnemängud, kaasa arvatud loteriid ja kihlveotehingud.

6. Käesolev direktiiv ei mõjuta ühenduse või siseriiklikul tasandil võetud ühenduse õigusaktide kohaseid meetmeid, mille eesmärk on kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse edendamine ja pluralismi kaitsmine.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *infoühiskonna teenused* — teenused direktiivi 98/34/EÜ (muudetud direktiiviga 98/48/EÜ) artikli 1 lõike 2 tähenduses;

⁽¹⁾ EÜT C 23, 28.1.1999, lk 2.

- b) *teenuseosutaja* — iga infoühiskonna teenust osutav füüsiline või juriidiline isik;
- c) *püüasukohaga teenuseosutaja* — teenuseosutaja, kes oma püüasukohas määramatu aja jooksul tegelikult tegeleb majandustegevusega. Teenuse osutamiseks vajalike tehniliste vahendite ja tehnoloogiate olemasolu ja kasutamine ei määra veel teenuseosutaja püüasukohta;
- d) *teenuse saaja* — iga füüsiline või juriidiline isik, kes kutsealastel või muudel eesmärkidel kasutab infoühiskonna teenust, eriti teabe otsimise või selle kättesaadavaks tegemise huvides;
- e) *tarbija* — iga füüsiline isik, kelle tegutsemise eesmärk pole seotud tema äri või elukutsega;
- f) *kommertsteadaanne* — igasugune teadaanne, mis on kavandatud otseselt või kaudselt edendama kaubanduse, tööstuse või käsitööga tegeleva või reguleeritud kutsealal tegutseva äriühingu, organisatsiooni või isiku kaupu, teenuseid või mainet. Kommertsteadaanne ei ole:
- teave, mis võimaldab otseselt juurdepääsu äriühingu, organisatsiooni või isiku tegevusele, eriti domeeninimi või elektronposti aadress,
 - äriühingu, organisatsiooni või isiku kaupade, teenuste või maine kohta neist sõltumatult esitatud teave, eriti juhul, kui seda tehakse rahaliste kaalutlusteta;
- g) *reguleeritud kutseala* — iga kutseala vähemalt kolmeaastase kestusega tööalase koolituse lõpetamisel antavate kõrgharidusdiplomide tunnustamise üldist süsteemi käsitleva nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiivi 89/48/EMÜ⁽¹⁾ artikli 1 punkti d tähenduses või direktiivi 89/48/EMÜ täiendava ja tööalase koolituse tunnustamise teist üldist süsteemi käsitleva nõukogu 18. juuni 1992. aasta direktiivi 92/51/EMÜ⁽²⁾ artikli 1 punkti f tähenduses;
- h) *kooskõlastatud valdkond* — liikmesriikide õigussüsteemides ettenähtud nõuded, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta vaatamata sellele, kas nõuded on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud.
- i) Kooskõlastatud valdkonda kuuluvad nõuded, mida
- teenuseosutaja peab täitma:
- infoühiskonna teenuse alustamisel, nagu nõuded kutseoskuste, loa või teatamise kohta,
 - infoühiskonna teenuse osutamisel, nagu nõuded teenuseosutaja käitumise, teenuse kvaliteedi või sisu kohta, sealhulgas reklaamile ja lepingutele esitatavad nõuded, või nõuded teenuseosutaja vastutuse kohta;
- ii) kooskõlastatud valdkonda ei kuulu järgmised nõuded:
- kaupadele kui niisugustele esitatavad nõuded,
 - kaupade tarnele esitatavad nõuded,
 - muul viisil kui elektroonilisel teel pakutavatele teenustele esitatavad nõuded.

Artikkel 3

Siseturg

1. Iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele siseriiklikele õigusnormidele.
2. Liikmesriigid ei tohi kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.
3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata lisanimetatud valdkondade suhtes.
4. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid konkreetse infoühiskonna teenuse osas erandi tegemiseks lõikest 2, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) meetmed:
 - i) on vajalikud ühel järgmistest põhjustest:
 - avalik kord, eriti kuritegude ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, kaasa arvatud alaealiste kaitse ja võitlus rassilise, soolise, usulise või rahvusliku viha õhutamise vastu ning üksikisikuid puudutavate inimvääriskuse rikkumiste vastu,
 - rahva tervise kaitse,

⁽¹⁾ EÜT L 19, 24.1.1989, lk 16.

⁽²⁾ EÜT L 209, 24.7.1992, lk 25. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 97/38/EÜ (EÜT L 184, 12.7.1997, lk 31).

- avalik julgeolek, sealhulgas riigi julgeoleku ja kaitse tagamine,
- tarbijate, sealhulgas investorite kaitse;
- ii) võetakse konkreetse infoühiskonna teenuse vastu, mis takistab punktis i nimetatud eesmärkide saavutamist või kujutab endast tõsist ohtu nende eesmärkide saavutamisele;
- iii) on vastavuses nende eesmärkidega;
- b) enne kõnealuste meetmete võtmist ja piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud esialgsed menetlused ja eeluurimise raames tehtud toimingud, on liikmesriik:
 - taotlenud lõikes 1 osutatud liikmesriigilt meetmete võtmist ja viimane pole neid võtnud või need on olnud ebapiisavad,
 - teatanud komisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid.

5. Liikmesriigid võivad edasilükkamatutel juhtudel teha erandeid lõike 4 punktis b ettenähtud tingimustest. Sel juhul tuleb meetmetest võimalikult kiiresti teatada komisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile, näidates põhjused, miks liikmesriik loeb juhtumit edasilükkamatuks.

6. Piiramata liikmesriigi võimalust kõnealuste meetmete võtmist jätkata, uurib komisjon võimalikult kiiresti, kas teatatud meetmed vastavad ühenduse õigusele; kui komisjon jõuab järeldusele, et meede ei vasta ühenduse õigusele, taotleb ta, et kõnealune liikmesriik loobuks kavandatud meetmetest või lõpetaks need viivitamatult.

II PEATÜKK

PÕHIMÕTTED

1. jagu: Nõuded asutamise ja teabe andmise kohta

Artikkel 4

Eelneva loa nõudmise keeld

1. Liikmesriigid tagavad, et infoühiskonna teenuse osutaja asutamist ja tegevust ei saa muuta sõltuvaks eelneva loa olemasolust või muust samaväärse mõjuga nõudest.

2. Lõige 1 ei mõjuta lubade süsteemi, mis ei ole suunatud otse ja eranditult infoühiskonna teenustele või mida hõlmab Euroopa

Parlamendi ja nõukogu 10. aprilli 1997. aasta direktiiv 97/13/EÜ üldlubade ja üksiklitsentside andmise ühise korra kohta telekommunikatsiooniteenuste valdkonnas. ⁽¹⁾

Artikkel 5

Esitatav üldine teave

1. Lisaks muudele ühenduse õigusaktidega kehtestatud teabenõuetele tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja muudab teenuse saajatele ja pädevatele asutustele hõlpsalt, otse ja alaliselt kättesaadavaks vähemalt järgmise teabe:

- a) teenuseosutaja nimi;
- b) teenuseosutaja asukoha geograafiline aadress;
- c) üksikasjad teenuseosutaja kohta, sealhulgas tema elektronposti aadress, mis võimaldavad temaga kiiresti ühendust võtta ning suhelda otse ja asjalikult;
- d) kui teenuseosutaja on registreeritud ärireistris või muus samalaadses avalikus registris, siis see ärireister, millesse teenuseosutaja on kantud, tema registrinumber või samaväärne identifitseerimisvõimalus selles registris;
- e) kui tegevus sõltub loasüsteemist, siis üksikasjad asjakohase järelevalve teostaja kohta;
- f) reguleeritud kutsealade osas:
 - iga kutseorganisatsioon või samalaadne asutus, kelle juures teenuseosutaja on registreeritud,
 - kutsenimetust ja liikmesriik, kus see anti,
 - viide asukohaliikmesriigis kohaldatavatele kutsealastele eeskirjadele ja võimalus neile juurde pääseda;
- g) kui teenuseosutaja tegevuselt nõutakse käibemaksu, siis nõukogu 17. mai 1977. aasta kuuenda direktiivi 77/388/EMÜ (liikmesriikide kumuleeruvat käibemaksu käsitlevate õigusaktide ühtlustamise kohta — ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas) ⁽²⁾ artikli 22 lõikes 1 nimetatud registrinumber.

⁽¹⁾ EÜT L 117, 7.5.1997, lk 15.

⁽²⁾ EÜT L 145, 13.6.1977, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 1999/85/EÜ (EÜT L 277, 28.10.1999, lk 34).

2. Lisaks muudele ühenduse õigusaktidega kehtestatud teabenõuetele tagavad liikmesriigid vähemalt, et kui teatatakse infoühiskonna teenuste hinnad, tuleb need näidata selgelt ja üheselt ning osutada, kas need sisaldavad makse ja tarnekulusid.

2. jagu: Kommertsteadaanded

Artikkel 6

Esitav teave

Lisaks muudele ühenduse õigusaktidega kehtestatud teabenõuetele tagavad liikmesriigid, et kommertsteadaanne, mis moodustab osaliselt või tervikuna infoühiskonna teenuse, vastaks vähemalt järgmistele tingimustele:

- a) kommertsteadaanne on sellisena selgelt identifitseeritav;
- b) füüsiline või juriidiline isik, kelle nimel kommertsteadaanne esitatakse, on selgelt identifitseeritav;
- c) müügiedenduspakumised nagu allahindlused, ostupreemiad ja kingitused, kui need on teenuseosutaja asukohaliikmesriigis lubatud, tuleb sellistena selgelt identifitseerida ja nende saamise tingimused teha kergesti kättesaadavaks ning esitada selgelt ja üheselt;
- d) müügiedendusvõistlused või -mängud, kui need on teenuseosutaja asukohaliikmesriigis lubatud, tuleb sellistena selgelt identifitseerida ja osalemistingimused kergesti kättesaadavaks teha ning esitada selgelt ja üheselt.

Artikkel 7

Pealesunnitud kommertsteadaanne

1. Lisaks muudele ühenduse õigusaktidega kehtestatud nõuetele tagavad liikmesriigid, kes lubavad pealesunnitud kommertsteadaannet elektronposti teel, et niisugune nende territooriumil asuva teenuseosutaja kommertsteadaanne on sellisena selgelt ja üheselt identifitseeritav niipea, kui saaja selle vastu võtab.

2. Vaatamata direktiivile 97/7/EÜ ja direktiivile 97/66/EÜ võtavad liikmesriigid meetmeid tagamaks, et elektronposti teel pealesunnitud kommertsteadaannetega tegelevad teenuseosutajad korrapäraselt jälgiksid loobujate registreid, kus võivad end registreerida füüsilised isikud, kes selliseid kommertsteadaandeid saada ei soovi, ja respektiiviks neid.

Artikkel 8

Reguleeritud kutsealad

1. Liikmesriigid tagavad, et kommertsteadaanne, mis moodustab reguleeritud kutseala liikme poolt pakutava infoühiskonna teenuse või on osa sellest, on lubatud tingimusel, et järgitakse kutsealaseid eeskirju, eeskätt neid, mis puudutavad kutseala sõltumatus, väärikut ja au, ametisaladust ja õiglast suhtumist klientidesse ning teistesse sama kutseala liikmetesse.

2. Piiramata kutseorganisatsioonide ja -ühenduste iseseisvust, julgustavad liikmesriigid ja komisjon kutseorganisatsioone ja -ühendusi kehtestama tegevusjuhendeid ühenduse tasandil, et kindlaks määrata, mis liiki teavet võib kooskõlas lõikes 1 nimetatud eeskirjadega anda kommertsteadaande eesmärgil.

3. Siseturu nõuetekohase toimimise huvides võtab komisjon lõikes 2 nimetatud teabe osas vajalikuks osutuvate ühenduse algatusettepanekute koostamisel hoolikalt arvesse ühenduse tasandil kohaldatavaid tegevusjuhendeid ning tegutseb tihedas koostöös asjaomaste kutseorganisatsioonide ja -ühendustega.

4. Käesolevat direktiivi kohaldatakse lisaks ühenduse direktiividele, mis käsitlevad tegevuse alustamist ja toimumist reguleeritud kutsealadel.

3. jagu: Elektroonilisel teel sõlmitud lepingud

Artikkel 9

Lepingud

1. Liikmesriigid tagavad, et nende õigussüsteem võimaldab lepingute sõlmimist elektroonilisel teel. Eeskätt tagavad liikmesriigid, et lepingusõlmimise protsessi suhtes kohaldatavad õigusnormid ei takista elektrooniliste lepingute kasutamist ega põhjusta selliste lepingute kehtetust selle tõttu, et need on sõlmitud elektroonilisel teel.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et lõiget 1 ei kohaldata kõigi või teatavate lepingute suhtes, mis kuuluvad ühte järgmistest liikidest:

- a) lepingud, mis loovad või annavad üle õigused kinnisvarale, välja arvatud rendiõigused;

b) lepingud, mis seaduse järgi nõuavad kohtute, ametivõimude või avalikku võimu teostavate kutsealade kaasamist;

c) käenduslepingud, milles tagatise andjaks on väljaspool oma ametit, äri või elukutset tegutsevad isikud;

d) perekonnaõiguse või pärimisõigusega reguleeritavad lepingud.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile lõikes 2 nimetatud liigid, mille suhtes nad ei kohalda lõiget 1. Liikmesriigid esitavad komisjonile iga viie aasta järel lõike 2 kohaldamise aruande, selgitades põhjusi, miks nad peavad vajalikuks säilitada lõike 2 punktis b nimetatud liiki, mille suhtes nad ei kohalda lõiget 1.

Artikkel 10

Esitatav teave

1. Kui osapooled, kes pole tarbijad, ei lepi kokku teisiti, tagavad liikmesriigid lisaks muudele ühenduse õigusaktidega kehtestatud teabenõuetele, et teenuseosutaja annab enne seda, kui saaja tellimuse esitab, vähemalt järgmise selge, arusaadava ja üheselt mõistetava teabe:

a) mitmesugused lepingu sõlmimisel järgitavad tehnilised etapid;

b) kas teenuseosutaja arhiveerib sõlmitud lepingu ja kas see jääb kättesaadavaks;

c) tehnilised vahendid sisestusvigade leidmiseks ja parandamiseks enne tellimuse esitamist;

d) lepingu sõlmimiseks pakutavad keeled.

2. Kui osapooled, kes pole tarbijad, ei lepi kokku teisiti, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja teatab kõikidest asjakohastest tegevusjuhenditest, mida ta tunnistab, ja lisab teabe, kuidas nende juhistega elektrooniliselt tutvuda.

3. Saajale antud lepingu- ja üldtingimused tuleb teha kättesaadavaks nii, et tal oleks võimalik neid säilitada ja paljundada.

4. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata lepingute suhtes, mis on sõlmitud üksnes elektronposti või samaväärsete isiklike sidevahendite teel.

Artikkel 11

Tellimuse esitamine

1. Kui osapooled, kes pole tarbijad, ei lepi kokku teisiti, tagavad liikmesriigid, et kui teenuse saaja esitab oma tellimuse tehniliste vahendite abil, kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:

— teenuseosutaja peab saaja tellimuse vastuvõtmisest teatama põhjendamatult viivitusega ja elektrooniliselt teel,

— tellimus ja vastuvõtuteade loetakse kättesaadavaks, kui osapooled, kellele need on suunatud, on võimelised neile ligi pääsema.

2. Kui osapooled, kes pole tarbijad, ei lepi kokku teisiti, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja teeb teenuse saajale kättesaadavaks sobivad, tõhusad ja juurdepääsetavad tehnilised vahendid, mis võimaldavad tal enne tellimuse esitamist leida ja parandada sisestusvead.

3. Lõike 1 esimest taanet ja lõiget 2 ei kohaldata lepingute suhtes, mis on sõlmitud üksnes elektronposti või samaväärsete isiklike sidevahendite teel.

4. jagu: Vahendajatest teenuseosutajate vastutus

Artikkel 12

“Pelk edastamine”

1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe edastamises sidevõrgu kaudu või sidevõrgule juurdepääsu pakkumises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta edastatava teabe eest tingimusel, et teenuseosutaja:

a) ei algata edastust;

b) ei vali edastuse saajat;

c) ei vali ega muuda edastuses sisalduvat teavet.

2. Edastamise ja juurdepääsu pakkumisega seotud toimingud lõikes 1 nimetatud tähenduses sisaldavad edastatava teabe automaatselt, vahepealset ja ajutist talletamist, sedavõrd kui selle ainus eesmärk on edastamine sidevõrgu kaudu ja juhul, kui teavet ei talletata pikema kui edastamiseks põhjendatult vajaliku ajavahe miku vältel.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta võimalust, et kohus või haldusasutus nõuab vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist.

Artikkel 13

“Vahemällu salvestamine”

1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe edastamises sidevõrgu kaudu, tagavad liikmesriigid, et kui selle teenuse ainus eesmärk on teabe tõhusam edastamine teistele teenuse saajatele nende taotluse alusel, siis ei vastuta teenuseosutaja selle teabe automaatse, vahepealse ja ajutise talletamise eest järgmistel tingimustel:

- a) teenuseosutaja ei muuda seda teavet;
- b) teenuseosutaja järgib teabele juurdepääsu tingimusi;
- c) teenuseosutaja järgib neid teabe ajakohastamise eeskirju, mis on selles majandusharus laialdaselt tunnustatud ja kasutatavad;
- d) teenuseosutaja ei takista majandusharus laialdaselt tunnustatud ja kasutatava tehnoloogia seaduslikku kasutamist, et saada andmeid teabe kasutamise kohta;
- e) teenuseosutaja kõrvaldab kiiresti talletatava teabe või tõkestab juurdepääsu sellele, kui ta saab teada fakti, et teave on edastuse algpunktis võrgust eemaldatud või juurdepääs sellele on tõkestatud või et kohus või haldusasutus on andnud korralduse see kõrvaldada või tõkestada.

2. Käesolev artikkel ei mõjuta võimalust, et kohus või haldusasutus nõuab vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist.

Artikkel 14

Teabe talletamine

1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta teenuse saaja taotluse põhjal talletatava teabe eest järgmistel tingimustel:

- a) teenuseosutajal ei ole tegelikku teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta ja kahjutasunõuete osas ei tea ta fakte või asjaolusid, millest ilmneb ebaseaduslik tegevus või teave, või

- b) sellisest asjaoludest teadlikuks saades kõrvaldab teenuseosutaja kiiresti teabe või tõkestab juurdepääsu sellele.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui teenuse saaja tegutseb teenuseosutaja alluvuses või järelevalve all.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist ega liikmesriikide võimalust kehtestada kord, kuidas teave kõrvaldada või juurdepääs sellele tõkestada.

Artikkel 15

Üldise jälgimiskohustuse puudumine

1. Liikmesriigid ei kehtesta artiklites 12, 13 ja 14 käsitletud teenuste osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, ega üldist kohustust otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada infoühiskonna teenuse osutajatele kohustuse kiiresti teatada pädevatele ametivõimudele nende teenuse saajate väidetavalt ebaseaduslikest tegevustest või pakutavast teabest või kohustuse edastada pädevatele asutustele nende taotluse põhjal teavet, mis võimaldab identifitseerida nende teenuse saajaid, kellega teenuseosutajal on talletamise kohta lepingud.

III PEATÜKK

RAKENDAMINE

Artikkel 16

Tegevusjuhendid

1. Liikmesriigid ja komisjon toetavad:

- a) kaubandus-, kutse- ja tarbijauhingute või -organisatsioonide poolt ühenduse tasandi tegevusjuhendite koostamist, mille eesmärk on kaasa aidata artiklite 5–15 nõuetekohasele rakendamisele;
- b) siseriikliku või ühenduse tasandi tegevusjuhendite eelnõude vabatahtlikku edastamist komisjonile;
- c) nende tegevusjuhendite elektroonilisel teel kättesaadavust ühenduse keeltes;

- d) kaubandus-, kutse- ja tarbijaihingute või -organisatsioonide hinnangu edastamist liikmesriikidele ja komisjonile nende tegevusjuhendite rakendamise ja mõju kohta elektroonilise kaubandusega seotud tavadele, harjumustele ja kommetele;
- e) tegevusjuhendite koostamist alaealiste ja inimväärkuse kaitseks.

2. Liikmesriigid ja komisjon toetavad tarbijaid esindavate ühingute ja organisatsioonide kaasamist tegevusjuhendite koostamisse ja rakendamisse, mis mõjutavad nende huve ja on koostatud vastavalt lõike 1 punktile a. Vajaduse korral tuleks konsulteerida nägemispuudega isikuid esindavate ühingutega, et arvestada nende erivajadusi.

Artikkel 17

Vaidluste kohtuväline lahendamine

1. Liikmesriigid tagavad, et nende õigusaktid ei takista infoühiskonna teenuse osutaja ja teenuse saaja vaheliste vaidluste lahendamisel siseriiklike õigusaktide kohaste kohtuvälise menetluste kasutamist, kaasa arvatud kohased elektroonilised vahendid.
2. Liikmesriigid julgustavad eriti tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise eest vastutavaid organeid toimima viisil, mis annab asjasse puutuvatele pooltele piisavad protseduurilised tagatised.
3. Liikmesriigid julgustavad vaidluste kohtuvälise lahendamise eest vastutavaid organeid teatama komisjonile olulistest otsustest, mis nad on teinud infoühiskonna teenuste kohta, ja edastama iga-sugust muud teavet elektroonilise kaubandusega seotud tavade, toimimisviiside või kommete kohta.

Artikkel 18

Õiguskaitsevahendid

1. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklike õigusaktide kohaselt kasutada olevad infoühiskonna teenuseid käsitlevad õiguskaitsevahendid võimaldaksid kiiresti võtta meetmeid, kaasa arvatud ajutisi meetmeid, et lõpetada iga väidetav rikkumine ja vältida asjaomaste huvide edasist kahjustamist.
2. Direktiivi 98/27/EÜ lisa täiendatakse järgmiselt:

“11. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate

õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul. (Direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).”

Artikkel 19

Koostöö

1. Liikmesriikidel peavad olema käesoleva direktiivi tõhusaks rakendamiseks piisavad jälgimis- ja uurimisvahendid ning teenu-seotutajad peavad neid varustama nõutava teabega.
2. Liikmesriigid teevad koostööd teiste liikmesriikidega; sel eesmärgil määravad nad ühe või mitu teabepunkti, mille kohta nad edastavad üksikasjad teistele liikmesriikidele ja komisjonile.
3. Liikmesriigid annavad võimalikult ruttu ja kooskõlas siseriiklike õigusaktidega teiste liikmesriikide või komisjoni poolt taotle-tud abi ja teavet, ka sobival elektroonilisel teel.
4. Liikmesriigid rajavad teabepunktid, mis on juurdepääsetavad vähemalt elektroonilisel teel ja kust teenuste saajad ja osutajad võivad:
 - a) saada üldist teavet lepinguliste õiguste ja kohustuste, samuti vaidluste korral kättesaadavate kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete mehhanismide kohta, kaasa arvatud selliste mehhanismide kasutamisega kaasnevad praktilised aspektid;
 - b) saada täpset teavet asutuste, ühingute või organisatsioonide kohta, kellelt nad võivad saada edasist teavet või praktilist abi.
5. Liikmesriigid julgustavad komisjonile edastama kõik olulise-mad otsused, mis nende territooriumil on haldus- või kohtukor-ras vastu võetud infoühiskonna teenustega seotud vaidlustes ja elektroonilise kaubandusega seotud tavade, toimimisviiside ja kommete kohta. Komisjon edastab need otsused teistele liikmes-riikidele.

Artikkel 20

Sanktsioonid

Liikmesriigid määravad kindlaks sanktsioonid, mida rakendatakse vastavalt käesolevale direktiivile vastuvõetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik nende õigusnormide rakendamiseks vajalikud meetmed. Sätestatavad sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

IV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 21

Läbivaatamine

1. Enne 17. juulit 2003 ja seejärel iga kahe aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning majandus- ja sotsiaalkomiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, vajaduse korral koos ettepanekutega seda kohandada vastavalt infoühiskonna teenuste alal toimunud õiguse, tehnika ja majanduse arengule, eriti silmas pidades kuritegude ennetamist, alaealiste kaitset, tarbijakaitset ja siseturu nõuetekohast toimimist.

2. Käesoleva direktiivi kohandamise vajadust uurides analüüsib see aruanne eriti vajadust ettepanekute järele, mis käsitleksid hüperlinkide ja otsinguvahendi teenuste osutajate vastutust, teatamise ja kõrvaldamise korda (*notice and take down*) ning vastutust pärast sisu kõrvaldamist. Samuti analüüsib aruanne, tehnika arengut silmas pidades, kas on vaja täiendavaid artiklites 12 ja 13 ettenähtud vastutusest vabastamise tingimusi ning võimalust rakendada siseturu põhimõtteid elektronposti teel edastatavate pealesunnitud kommertsteadaannete suhtes.

Artikkel 22

Direktiivi ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid enne 17. jaanuari 2002. Nad teatavad sellest viivitamata komisjonile.

2. Kui liikmesriigid lõikes 1 nimetatud meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendes meetmetesse või neid meetmeid ametlikult avaldades nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 23

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamise päeval.

Artikkel 24

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 8. juuni 2000

Euroopa Parlamendi nimel

president

N. FONTAINE

Nõukogu nimel

eesistuja

G. d'OLIVEIRA MARTINS

LISA

ERANDID ARTIKLIST 3

Nagu on sätestatud artikli 3 lõikes 3, ei kohaldata artikli 3 lõikeid 1 ja 2 järgmistel juhtudel:

- autoriõigus, autoriõigusega kaasnevad õigused, direktiivis 87/54/EMÜ ⁽¹⁾ ja direktiivis 96/9/EÜ ⁽²⁾ nimetatud õigused, samuti tööstusomandi õigused,
- elektronraha väljalase nende institutsioonide poolt, mille suhtes liikmesriigid on kohaldanud üht direktiivi 2000/46/EÜ ⁽³⁾ artikli 8 lõikes 1 ettenähtud eranditest,
- direktiivi 85/611/EMÜ ⁽⁴⁾ artikli 44 lõige 2,
- direktiivi 92/49/EMÜ ⁽⁵⁾ artikkel 30 ja IV jaotis, direktiivi 92/96/EMÜ ⁽⁶⁾ IV jaotis, direktiivi 88/357/EMÜ ⁽⁷⁾ artiklid 7 ja 8 ning direktiivi 90/619/EMÜ ⁽⁸⁾ artikkel 4,
- osapoolte vabadus valida nende lepingu suhtes kohaldatav õigus,
- tarbijalepingutest tulenevad lepingulised suhted,
- kinnisvaraõigusi loovate või üleandvate lepingute vormiline kehtivus juhul, kui sellised lepingud sõltuvad kinnisvara asukoha liikmesriigi õiguse kohustuslikest vorminõuetest,
- pealesunnitud kommertsteadaannete lubatavus elektronposti teel.

⁽¹⁾ EÜT L 24, 27.1.1987, lk 36.

⁽²⁾ EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20.

⁽³⁾ Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata.

⁽⁴⁾ EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 95/26/EÜ (EÜT L 168, 18.7.1995, lk 7).

⁽⁵⁾ EÜT L 228, 11.8.1992, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 95/26/EÜ.

⁽⁶⁾ EÜT L 360, 9.12.1992, lk 2. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 95/26/EÜ.

⁽⁷⁾ EÜT L 172, 4.7.1988, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 92/49/EÜ.

⁽⁸⁾ EÜT L 330, 29.11.1990, lk 50. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 92/96/EÜ.